

سیره تربیتی از
منظر امام صادق (ع)

www.ketab.ir

نویسنده:

فرزانه طاهرخانی

سرشناسه	: طاهرخانی، فرزانه، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور	: سیره تربیتی از منظر امام صادق (ع)/نویسنده فرزانه طاهرخانی.
مشخصات نشر	: تهران: شاپرک سرخ، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۱ ص.
شابک	: ۵۳۰۰۰۰ ریاال-۵۳۴-۳۳۴-۶۰۰-۹۷۸:
وضعیت فهرست	: فیها
نویسی	
موضوع	: جعفرین محمد (ع)، امام ششم، ۸۳ - ۱۴۸ ق.
موضوع	: جعفرین محمد(ع)، امام ششم، ۸۳ - ۱۴۸ ق. -- احادیث
موضوع	: Imam VI, ۷۰۲- ۷۶۵ -- Hadiths, Jafar ibn Muhammad
موضوع	: احادیث اخلاقی -- قرن ۱۴
موضوع	: Hadiths, Ethical -- ۲۰th century*
رده بندی کنگره	: ۴۵BP
رده بندی دیویی	: ۹۵۵۳/۲۹۷
شماره	: ۶۰۵۷۵۳۷
کتابشناسی ملی	

• عنوان: سیره تربیتی از منظر امام صادق (ع)

- نویسنده : فرزانه طاهرخانی
- نوبت چاپ: اول زمستان ۱۳۹۸
- ناشر : شاپرک سرخ
- چاپ و صحافی: شاپرک
- شمارگان : ۱۰۰۰
- قیمت : ۵۳۰۰۰ تومان
- شماره شابک: ۵-۳۳۴-۶۶۳-۶۰۰-۹۷۸

انتشارات شاپرک سرخ

تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان آزادی، کوچه شهید جنتی، پلاک ۲۴ واحد ۱

۰۹۱۲-۲۱۴۴۶۰۰

۰۲۱-۶۶۹۳۳۷۴۶

www.shaparac.com

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به نویسنده بود و هرگونه تکثیر و کپی برداری از این کتاب غیر قانونی میباشد و پیگرد قانونی خواهد داشت

۱۵.....	مقدمه
۱۹.....	دفتر نخست: مختصری از زندگی امام صادق (ع)
۲۱.....	۱. مشخصات امام صادق (ع)
۲۲.....	۲. سیمای امام
۲۳.....	۳. نظافت و آرایش
۲۳.....	۴. خدایص و جودی امام
۲۵.....	۵. گذران زندگی در عیشت
۲۸.....	۶. دوران قبل از امامت
۲۸.....	۷. جانشینی امام صادق (ع)
۲۹.....	۸. اوضاع جامعه در آغاز امامت امام صادق (ع)
۲۹.....	۹. جنبش علمی در دوران امامت امام صادق (ع)
۳۲.....	۱۰. جنبش فرهنگی در دوران امامت امام صادق (ع)
۳۳.....	۱۱. حاکمان معاصر امام صادق (ع)
۳۴.....	۱۲. ویژگیهای اخلاقی امام صادق (ع)
۳۸.....	۱۳. رویدادهای مهم زندگانی امام صادق (ع)
۳۹.....	۱۴. پس از مرگ امام
۳۹.....	۱۵. ثواب زیارت امام صادق (ع)
۴۰.....	۱۶. راویان امام صادق (ع) از شیعه و سنی
۴۷.....	۱۷. رهنمودهای امام صادق (ع) به شاگردان و پیروانش
۵۳.....	دفتر دوم: شیوه های تربیتی و آموزشی از منظر امام صادق (ع)
۵۵.....	۱. روشهای تربیتی در قرآن

۲. الگوهای تربیتی ۵۵
۳. برترین روش های تربیتی در قرآن ۵۶
۴. ضرورت و اهمیت تربیت از منظر اسلام ۷۲
۵. اهداف تربیت از دیدگاه اسلام ۷۲
۶. ضرورت و اهمیت تربیت از دیدگاه امام صادق (ع) ۷۸
۷. شیوه های تربیتی در مکتب جعفری ۷۹
۸. کار و اشتغال در مکتب امام صادق (ع) ۸۸
۹. تعبیه به کار در مکتب امام صادق (ع) ۸۸
۱۰. نجات در مکتب امام صادق (ع) ۸۹
۱۱. شدت تلاش امام صادق (ع) ۸۹
۱۲. شیوه های تربیتی و آموزشی در سیره امام صادق (ع) ۹۰
۱۳. راهبردهای تربیتی امام صادق (ع) برای جوانان ۹۳
۱۴. نمونه هایی از مبنا- اصول روش های تربیتی ۹۵
۱۵. مبنا: هدایت پذیری انسان ۹۸
۱۶. مبنا: عقلانیت و اندیشه ورزی ۱۰۱
۱۷. ویژگی دانشگاه جعفری ۱۰۵
۱۸. گزیده ای از سخنان گهر بار امام صادق (ع) ۱۱۲
۱۹. خط تربیتی امام صادق (ع) ۱۱۷

دفتر سوم: نقش امام صادق (ع) در پایه گذاری برخی از علوم انسانی و

- تجربی ۱۲۱
۱. پدید آورنده یک فرهنگ جامع ۱۲۳
۲. نظریه امام صادق در مورد حفظ محیط زیست ۱۲۳
۳. نظریه امام صادق (ع) راجع به علل بعضی از بیماریها ۱۲۴

۴. نظریه امام صادق (ع) در مورد اینکه تمام موجودات حرکت دارند ۱۲۵
۵. لزوم شناخت و قدرت بر اجراء امر به معروف و نهی از منکر در کلام امام صادق (ع) ۱۲۵
۶. تعریف ادب از منظر امام صادق (ع) ۱۲۷
۷. تعریف علم از منظر امام صادق (ع) ۱۲۹
۸. امام صادق (ع) بعنوان پایه گذار عرفان در اسلام ۱۳۰
۹. پندار - عقیده - کردار در تعالیم امام صادق (ع) ۱۳۱
۱۰. ریشه دار کردن اصول، اهداف و خصوصیات نهضت حسینی ۱۳۲
۱۱. چرا به مذهب شیعه ، مذهب جعفری می گویند؟ ۱۳۴
۱۲. مناظرات امام صادق (ع) ۱۴۰
۱۳. فواید مناظره ۱۴۱
۱۴. هدف مناظره ۱۴۱
۱۵. آداب مناظره ۱۴۲
۱۶. آفت های مناظره ۱۴۴
۱۷. شیوه مناظرات امام صادق (ع) ۱۴۹
۱۸. انواع فایده ی شگفتی های موجود در طبیعت از منظر امام صادق (ع) ۱۵۴
۱۹. آثار امام صادق (ع) ۱۶۰
- نتیجه گیری ۱۶۱
- ضمائم و پیوستها ۱۶۵
- کتابنامه: ۱۶۹

توجه به زندگی ائمه معصومین علیهم السلام و آشنایی نسل جوان با فعالیتهای مختلف امامان شیعه از جمله مباحثی است که امروزه از اهمیت و ضرورت قابل توجهی برخوردار است. اگر از زمان رحلت امام صادق (ع) دنیای اسلام هر سال فقط یک کتاب درباره امام صادق (ع) می نگاشت، هم اکنون باید هزاران اثر وجود داشته باشد. به راستی آیا در خصوص پایه گذار فقه جعفری و روشنگر فکری تشیع، ششمین پیشوای ایمان و عدالت، ما به عنوان دوستان و شیعیان آن امام چقدر کار کرده ایم؟ آیا زندگینامه امام صادق (ع) به زبانهای مورد نیاز در جهان وجود دارد؟ صادقانه باید اعتراف کنیم که در جامعه فرهنگی و دانشور ما رسالت سنگین خویش را در این زمینه به خوبی انجام نداده‌ایم. سپس در این شرایط پرداختن به تألیف و تدوین و ترجمه آثار مربوط به ائمه معصومین (ع) کاری بسیار ارزشمند و مفید است. این امر سبب شد تا نویسنده در این اثر به بررسی اصول و روشهای تربیتی امام صادق (ع) بپردازد. اصلترین هدف و دلیلی که نویسنده را بر آن داشت تا این اثر را تهیه نماید بررسی زندگی امام صادق (ع) با تأکید بر فعالیتهای تربیتی آن امام با توجه به شرایط خاص دوران زندگی امام صادق (ع) می باشد. لذا برای دستیابی به این مهم، بررسی موقعیت اجتماعی و فرهنگی و تربیتی دوران امام، مناسب است و نهضت های فرهنگی و علمی آن دوران و تأثیر متقابل فعالیتهای اندیشمندان این مکاتب و فعالیتهای امام و بالعکس و همچنین آثار منسوب به امام صادق (ع) و زندگی شایسته او مورد توجه قرار گرفته است.

در دنیایی که در مسیر رشد و توسعه و پیشرفت قرار دارد نیاز به ارائه الگوها و نمونه های تربیتی برای علاقه مندان و پیروان می باشد. تا با استفاده از این الگوها مسیر زندگی خود را آسانتر و دقیقتر طی کنند، خداوند بلند مرتبه برای هدایت انسانها

قرآن و امامان معصوم علیهم السلام را فرستاد. از آنجا که قرآن کریم کامل ترین کتاب آسمانی و امامان معصوم علیهم السلام پاک ترین و کامل ترین انسانها هستند، بر انسان است که برای دست یابی به سعادت و آخرت گام در راه آنان نهند و چگونه زیستن و مردن را بیاموزند و فضایل اخلاقی را بشناسند و خود را به این صفات بیارایند و رذایل اخلاقی را بشناسند و از آنها دوری گزینند امام صادق (ع) به عنوان ذخیره ای پایان ناپذیر و سر شار از معارف الهی و انسان ساز که می تواند الگویی کار آمد در اختیار نسل جدید و جوان قرار گیرد پس از شناساندن وجوه مختلف و ارزشمند امام صادق (ع) سر منشأ بسیاری از تحولات تربیتی و علمی و پیشوا و رئیس مذهب شیعه و مؤسس دانشگاه مذهبی در جهان می باشد. امری است ضروری از اینرو در این نوشتار به بررسی اصول و روشهای تربیتی از منظر امام صادق (ع) پرداخته شده است. امید است مورد استفاده علاقه مندان قرار گیرد.

در منابع اصلی و تاریخی، زندگی امامان شیعه مورد توجه کامل و جدی قرار نگرفته است برای مثال در کتابهای نظیر تاریخ ابن اثیر و طبری و یعقوبی اشاراتی مختصر به زندگی و سخنان امام صادق (ع) شده است در منابع تاریخی و همچنین روایی شیعه زندگی امامان، با توجه بیشتری مورد بررسی قرار گرفته است برای مثال شیخ مفید در کتاب الارشاد به زندگی امامان پرداخته است و در مجلسی یک جلد از کتاب بحار الانوار را به زندگی امام صادق (ع) اختصاص داده است. نه تنها کتاب ناسخ التواریخ نیز چند جلد از کتاب خود را به بررسی زندگی امام صادق (ع) اختصاص داده و رویدادهای سیاسی دوران ایشان را مورد توجه کامل قرار داده است. مناظرات امام با اندیشمندان مکتب های مختلف فکری در کتابهای نظیر احتجاج طبرسی ثبت شده و زندگی شاگردان امام نیز در کتابهای رجالی نظیر رجال نجاشی مورد اشاره قرار گرفته است همچنین در سالهای اخیر کتابها و مقالات متعددی درباره زندگی امام صادق (ع) به رشته تحریر در آمده که می توان مجموعه هایی از مقالات، همایش

علمی، معرفت و تضارب آراء در مکتب جعفری که توسط دانشگاه امام صادق (ع) منتشر شده و مقالات مندرج در دایره المعارف بزرگ اسلامی و دایره المعارف تشیع اشاره کرد. در این مقالات جنبه های مختلف زندگی آثار، فعالیت های علمی و تربیتی زندگی بعضی از شاگردان امام مورد توجه قرار گرفته است. آقای محمد حسین مظفر در کتاب صفحاتی از زندگانی امام صادق (ع) شرح حال بسیاری از شاگردان امام را نوشته اند و مهدی پیشوایی در کتاب سیره پیشوایان که تألیف کرده است حاوی اطلاعات مهم و ارزشمندی در خصوص زندگی امامان شیعه می باشد. منابعی نیز به زبان عربی در این خصوص تألیف شده که می توان به اثر ارزشمند و مهم (موسوعة امام الصادق) آقای باقر شریف قریشی اشاره نمود که در آن به علوم و آثار شاگردان پرداخته است.

۱- اهداف و محتوای تربیت از دیدگاه امام صادق (ع)، درویشی، زهرا، ۱۳۷۶، دانشگاه تهران.

۲- بررسی روایات تفسیری امام صادق (ع)، مسلم، محمد حسن، ۱۳۷۹.

۳- بررسی تربیت اخلاقی از منظر امام صادق (ع)، ساداتی، علی امیر، ۱۳۷۷.

۴- بررسی شیوه های مناظرات امام صادق (ع) و مقایسه آن با مناظرات انبیاء در قرآن، سیده حسینی، فاطمه، ۱۳۸۱.

لازم به ذکر است که نویسنده در پی رسیدن به مقصد و هدف خود از تدوین این اثر یک رشته فرایض و سوالاتی را مطرح نموده که در نهایت با یافتن پاسخی متقن برای سوالات به اثبات فرایض خود میپردازد. این فرایض و سوالات به ترتیب عبارتند از:

۱- بین اصول و روشهای تربیتی، و روشهای علمی رابطه معنا داری وجود دارد.